

Gyermekek napja

A szín: a járdaszéli kőkockák sora. Baktat rajta a kisfiú. Villamost játszik, hát csilingelve baktat. Mógótte a képzelt villamoskocsi valóságos utasai: a szülők. A sarokhoz érve a boglyos fejű kisfiú seprős szempilláit szaporán rezgetve, többször is bejelenti: — Kisiklok!

Gyerekeknek anyja érti legjobban a szavát; fölkapja az anyja a villamosszerelvényt, fut vele át a másik oldalra, a következő sinig, hogy a villamos ki ne sikoljék, hogy a játéknak ne legyen vége.

Régóta őrzöm ezt a történetet. Ilyenkor, a gyermeknap tájkán, majdnem mindig eszembe jut, mert pontos történet. A gyermek világokat igazgat, ha játszik. A világot ismeri meg játékaiban, amit később birtokba is kell vegyen, hogy a dolgok egyedül értelmes körforgása folytatódjék. Nem tudom, megfigyeltem-e más — biztosan minden szülőnek vannak ilyen elménei —, hogy a kicsi gyermekek köszönő viszonyban vannak mindenkivel és mindennel. Néha elgondolom, hogy talán miattunk, felnőttek miatt van, hogy ez később elmúlik. Ha így van, szomorú dolog.

A gyermekpersze: állapot. A bölcsődések, óvodások, a kamaszok felnőttek szeretnének lenni. Hogy lesznek-e? A felnőtt világ felelőssége. A gyermeknapot a békehónapban rendezik. Bizonyára ezért. Feltételezik egymást.

P. F.

Fokozott politikai érdeklődés a békehónapi rendezvényeken

A béke- és barátsági hónap országos eseménysorozatának immár hosszú évek óta tapasztalata: fokozott érdeklődéssel foglalkozik a közvélemény mindazokkal a világpolitikai témákkal, a hazai építómunkát, a béke-mozgalmat serkentő kérdésekkel, amelyek nap mint nap előtérbe kerülnek a békerendezvényeken, politikai gyűléseken, a népek barátságát szimbolizáló és erősítő munkahelyi eseményeken.

Igy értékelték — az MTI munkatársának érdeklődésére — az Országos Békatanácsnál a békehónap első felidejében lezajlott eseményeket. Mint mondták: a tapasztalatok alapján jogos a várakozás, hogy a június 9-re tervezett salgótarjáni — a hónap eseményeit záró — békenagygyűlésig ugyanilyen aktivitással vesznek részt az emberek a további politikai rendezvényeken.

Hazánkban jó a politikai közérzet, az általános tájékozottság és tájékozottság igényével megnőtt az emberek érdeklődése a nemzetközi élet és a hazai politikai kérdések iránt. Figyelemfelkeltő és -fokozó esemény volt a Varsóban megrendezett békeépítők világgyűlése, amelyről a magyar delegáció tagjai már eddig is sok helyütt tartot-

tak, a további rendezvényeken is tartanak beszámolókat. Támogató elismerést kap a béke- és barátsági hónap minden rendezvényén az a következő eszvi politika, amelyet a Szovjetunió az összes szocialista országgal együtt folytat Európa békéjének és biztonságának megvalósításáért, a leszerelésért. Kiemelkedő eseménye volt a hónapnak az írók és művészek Haza és emberség címmel rendezett béketalálkozója Szentendrén, ahol azt fogalmazták meg, hogy a szocialista kultúra munkái tevélegesen részt vállalnak műveikkel, az emberek tudatának formálásával-fejlesztésével a népek közötti barátság ápolásából, az európai béke és biztonság helsinki záróokmányának megvalósításából.

A „hivatalos” program szerint csak a béke- és barátsági hónap zárul a június 9-i salgótarjáni nagygyűléssel; az Országos Békatanács egész évben politikai rendezvények, barátsági események szervezésével mozgósít a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulójának méltó megünneplésére, szocialista építómunkánk további sikeres folytatására, nemzetközi törekvésünk, békepolitikánk tevéleges támogatására.

(MTI)

A néprfront delegációjának látogatása az NSZK-ban

A Hazafias Néprfront Országos Tanácsának küldöttsége, amelyet Pethő Tibor alelnök, a Magyar Nemzet főszerkesztője vezetett, az NSZK Szabaddemokrata Pártja vezetőségének meghívására négynapos látogatást tett a Német Szövetségi Köztársaságban. A néprfront küldöttségét fogadta Hans-Dietrich Genscher külügyminiszter, a Szabaddemokrata Párt elnöke. A magyar delegáció megbeszéléseket folytatott William Bormmál, a külpolitika és Európa-politika szövetségi bizottságának elnökével, Gerhart Baum belügyminisztériumi államtitkárral, a párt elnökségének tagjával; a külügyminisztérium, a szövetségi sajtóhivatal és a szövetségi parlament vezető tisztviselőivel.

A tárgyaló felek kölcsönösen megállapították, hogy a Szabaddemokrata Párt küldöttségének 1975-ben Magyarországon tett látogatása óta, az akkor aláírt közös közlemény szellemében a két társadalmi testület kapcsolatai eredményesen fejlődtek. A két fél igen hasznosnak minősítette a Hazafias Néprfront küldöttségének mostani látogatását, amely további lehetőséget nyújtott a kapcsolatok bővítéséhez, a békés egymás mellett élés elveinek megfelelően.

Versenyképesség — életképesség

A közzgazdászok évi szokásos Vándorgyűlése (május 20—21-én rendezték Siófokon) ezúttal a versenyképességet választotta fő témájának és ezzel kapcsolatát a szelektív, tehát a népgazdaság teherbíróképessége szerint rangsoroló fejlesztéssel.

A versenyképesség egyébként igen összetett fogalom: jelenti azt is, hogy az adott gyártmányt a megrendelő szívesen megveszi és az eladónak megfelelő árat hajlandó megfizetni, mert elfogadhatónak tartja. A versenyképesség másik értelmezése az árba „beleférek”, tehát hasznot hoznak a gyártónak és a költségvetésnek egyaránt. Amikor tehát — így is mondhatjuk — életképes a termék.

Az ország megélhetésének legfőbb forrásának nagysága attól függ, hogy termékei milyen áron kelnek el: mennyi hasznot hoznak, mennyire taksálják a világpiacra. Ez a magyarázata annak, hogy ez a kérdés az utóbbi időszakban állandó beszéd- és vitatéma lett, s a tervek középpontjába került.

A versenyképességet — mert sok mindenből összeálló fogalom — több minden szolgálja is. Például versenyképes lehet egy kevésbé korszerű termék is, ha az ára alacsony, de az önköltsége még ennél is alacsonyabb. Jobb azonban abból kiindul-

ni, hogy egy korszerű termék biztosabban eladható jó haszonnal, több piacon is, mint egy régebbi. A versenyképesség, a gazdaságosan exportálható, keresett termék pedig elsősorban a gyártmányfejlesztő asztalán születik meg: hiszen a versenyképesség legfőbb hordozója maga a konstrukció.

Az exportképesség javításához tehát nemcsak korszerű gyártási eljárások és gépek, jól szervezett üzemek, szilárd minőség, pontos piaci információk, jó nyersanyag stb. kell, hanem — és elsősorban — gyors, rugalmas, jó színvonalú gyártmánytervezés is. Erről pedig manapság kevés szó esik, mintha tartalékokkal csak a gépek, vagy a munkaidő jobb kihasználásában rendelkez-nénk, s például a fejlesztések átfutási idejében ilyenek nem léteznének. Vagyis az a gondolat ritkán válik hangsúlyossá, hogy a termékszerkezet-váltás, a korszerűsítés az alkotó műszaki embertől kell, hogy elinduljon.

Erdemes lenne megvizsgálni, hogy milyen a fejlesztők érdeklődése, vagy munkakörülményeik, milyen a helyzetük egy-egy vállalatnál és így tovább. S ezt nem is kell feltétlenül országos anketé keretében mérlegelni, külön-külön bármelyik gyárban érdemes napirendre tűzni ezt a vizsgálatot, és szükség szerint változtatni.

Ma, például a műszeriparban, nemzetközi átlagban 1—3 év alatt megújul a termék választék. Ehhez nálunk még mindig 4—5—6 év szükséges. Ha viszont egy ágazat átlagos fejlesztési átfutási ideje 50—100—200 százalékkal hosszabb a nemzetközi átlagnál, akkor nem csoda, ha a lassan készülő, a piacon késve megjelenő gyártmányokért lényegesen kevesebbet kapunk.

A hosszú átfutási időnek persze itt is több oka van. Például megnyúlhat az átfutási idő azért is, mert a külkereskedelem nem érdekelt különösebben abban, hogy egyes gyárak fejlesztő laboratóriumait gyorsan kiszolgálja. A kísérletekhez esetleg szükséges 1—2 kiló anyag, 1—1 speciális szerszám, vagy műszer elvész a külkereskedelmi vállalatok hatalmas tételei között. Ezek nélkül viszont a kísérletek, a próbadarabok nem készülhetnek el.

Adódik gond abból is, hogy a jelenlegi vállalatokon belüli érdeklődési rendszerben a fejlesztőket semmi nem ösztönzi, hogy világraszóló újdonsággal rukkoljanak ki. Akár merőben újat, akár a tavalyi megoldásnál csak kicsivel jobbat tesz le az asztalra, a bére ugyanannyi. Ezen viszont már segíthetnének a vállalatok — falakon belül, önerőből is.

Ha az újdonságból találmány lesz, akkor persze többnyire más a helyzet. Az már kifizetődik a fejlesztőnek, de a szabadalmi eljárás igen hosszadalmas, s amíg véget nem ér, addig nem jó, ha elindul a gyártás. Ez olyan ellentmondás, amit fel kellene oldani.

Az is lassítja a fejlesztést, hogy a vállalatoknak nagyon kell vigyáznok a fizikai-alkalmazotti létszám arányára. Tehát nem mernek elég embert felvenni a fejlesztésbe, mert ha megbomlik ez az arány, kapják a fejlesztést. Ezért olyan vállalatokkal kell a világpiacra versenyezniük, ahol a fejlesztésben — a fizikaiakhoz mérten — két-háromszorosa többen dolgoznak.

A fejlesztői létszámmal különben sem szabadna takarékoskodni, sehol sem. Kivált nem a fejlesztéstől való féltélem miatt. A fejlesztők a vállalat, a népgazdaság holnapi versenyképességét, életképességét „tervezik”. A holnapot pedig semmiféle mai érdekből, megfontolásból nem szabad kockáztatni. Ezt hangsúlyozta a Közzgazdász Vándorgyűlés megnyitó előadása is: „a szükségletek kelő időpontban való felismerése, hangsúlyozta dr. Hetényi István, minden lényeges fejlesztési döntés alapja. A változtatás igényét nem az üzenem belül jelentkező gondokból, hanem ennél jóval előbb, az igény és a potenciál felmérésére alapozva olyankor kell felismerni, amikor a dolgok (még) jól mennek”.

Gerencsér Ferenc

Itt a Zalka Máté brigád dolgozik

Ősz hajú, félmeztelen ember hajlong. Nehéz fémdarabokat helyez egy föntről lecsúngó fogófeleségbe, az lassan halad tovább, keringve-ütődve. Amott csiszolnak, szikrák pattognak, s nagy ládákban állnak a megtisztított, a készáruraktárba szállítandó kipufogócsövek, gázcsapszekerények, dinamóforgás motorházak. Itt a Zalka Máté brigád dolgozik.

Árvai László, az Öntödei Vállalat szegedi gyáregységének szervezési vezetője ismerteti a „brigádkronikát”. Az öntödében 1968-ban indult a brigádmozgalmak, az öntvénytisztító üzemen részben Haladás néven mintegy harmincfős brigád alakult meg. Aztán a műszaki követelmények, a jobb gépkészítés miatt 1973-ban kettévált a kollektíva, két műszakba kerültek. A hazai vasöntés megalapítójának, Fazola Henriknek nevét vette fel az egyik tisztagú csoport, s a másik pedig Zalka Máté nevét. Minden évben kaptak valamiféle elismerést, s az út egészen idén május 1-ig vezetett: a korábban szocialista címet elért, kétszeres aranykoszorús brigád a szegedi gyáregységben az egyetlen, amely a Vállalat Kiváló Brigádjá cím tulajdonosa.

— Ezek az emberek az egyik legnehezebb munkát végzik az öntödében — mutat körül Árvai László, de érezni, látni talán enélkül is: itt bizony erős fizikumot, nagy teherbírást követelő munka van, ráadásul a meleg is 30—40 fok körül.

— Negyvenöt év fölött van az átlagéletkor — tudom meg. Szécsi József szikár, cserzett bőrű arcára nézek. Ötvenegy éves, 26 éve egyfolytában itt dolgozik. Csak a munkáról tudna mesélni. Társa 38 évével a leg-

fiatalabbak között van. Kéves beszédű emberek. Balogh István művezetőtől tudok meg néhány számot: 1975-ben a brigád 735, 1976-ban 789 társadalmimunkaórát teljesített, a műhely alapjainak kiadását, az alapozást, a készáruraktár színjének kibetonzását, a műhely előtt vezető utat — ök csinálták. Bontottak, parkosítottak.

— Az útra, amit csináltak, azt mondják, jobb, mint az útépitőké — teszi hozzá a művezető.

Jelenleg 13-an vannak a Zalka Máté brigádban. Hogy egy-egy munkás tag lehessen, legalább egy évet itt, velük kell dolgoznia. S nem is akármennyit: az április havi teljesítmény például 109 százalék volt, a szürkevasöntőde idei első negyed-

évi 110,3 százalékos teljesítményéből is kivették a részvételt alaposan. Fiatal a brigád, idősök a tagok. Az újaknak, a fiatalabbaknak mégis hagyományokat adnak át. S hogy milyeneket, azt talán a fent elmondottak mutathatják.

D. L.

Kommunista szombat

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulója tiszteletére az EGYT Gyógyászervegyszeti Gyár dolgozói nemcsak arra vállaltak kötelezettséget — a többi között —, hogy az idén tíz új készítményt bocsátanak forgalomba, s 40 millió forint értékű anyagot, ener-

giát takarítanak meg, hanem felajánlottak két kommunista szombatot is. Az egyiket tegnapi szervezték. Minden termelő üzemben, laboratóriumban és üzemben tartó részlegben dolgoztak az első műszakban, meghozták sokkal többen, mint a hétköznapokon.